

Nr 58

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om godkännande av vissa inom ramen för det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) lämnade tullkoncessioner jämte därav föranledda ändringar i gällande tulltaxa, m. m.

I en den 28 oktober 1955 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 212, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels för sin del godkänna de nytillkommande och ändrade svenska tullkoncessioner inom ramen för det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT), som angivits i Bilaga 1 till statsrådsprotokollet i detta ärende;

dels besluta, att den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan skall i angivna delar erhålla ändrad lydelse på sätt framgår av Bilaga 2 till statsrådsprotokollet i detta ärende;

dels förklara, att de föreslagna ändringarna i tulltaxan skall träda i kraft å dag som Kungl. Maj:t bestämmer;

dels ock besluta, att Kungl. Maj:t, vad angår sålunda sänkta tullar, skall äga att, därest omständigheterna det påkallar och bestämmelserna i förevarande överenskommelser det medger, helt eller delvis återställa avgifterna till nuvarande höjd, i den mån icke andra avtal lägger hinder i vägen därför.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

I samband med Japans inträde såsom avtalsslutande part i det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) har under våren 1955 tullförhandlingar ägt rum mellan å ena sidan Sverige och å andra sidan Japan och Amerikas förenta stater. Förhandlingarna har lett till överenskommelser om vissa ömsesidiga tullkoncessioner, avsedda att bindas i GATT. Vidare har tullförhandlingar ägt rum med Förbundsrepubliken Tyskland, vilka likaledes resulterat i tullkoncessioner som skall ingå i de båda ländernas GATT-åtaganden. I syfte att modifiera de tidigare från svensk sida lämnade tullbindningarna å färska äpplen och päron har Sverige därjämte fört s. k. återförhandling, varvid vissa nya, kompenserande tullbindningar erbjudits från svensk sida.

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner de nya tullkoncessioner inom ramen för GATT, som för Sveriges del är en följd av dessa förhand-

lingar. Vidare framlägges förslag om de av överenskommelserna betingade ändringarna i gällande tulltaxa.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bland annat följande.

Inom ramen för det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) har Sverige deltagit i tullförhandlingar i Annecy år 1949 och i Torquay vintern 1950—51. De åtaganden som Sverige genom dessa förhandlingar iklätt sig och därav föranledda ändringar i tulltaxan har på förslag av Kungl. Maj:t godkänts av riksdagen (prop. nr 52 och 53, rskr nr 88 och 103 år 1950 samt prop. nr 209 och 210, rskr nr 288 och 289 år 1951). Riksdagen har därefter godkänt Sveriges anslutning till en deklaration om fortsatt tillämpning av de inom GATT lämnade tullkoncessionerna (prop. nr 170, rskr nr 273 år 1955).

Under våren och sommaren 1955 har tullförhandlingar ägt rum med Japan och Amerikas förenta stater i syfte att möjliggöra Japans inträde som avtalslutande part i GATT. Vidare har Sverige fört bilaterala tullförhandlingar med Förbundsrepubliken Tyskland. De vid nämnda förhandlingar överenskomna ömsesidiga tullkoncessionerna är avsedda att ingå i respektive länders åtaganden inom GATT och sålunda få samma karaktär som de vid tidigare tullförhandlingar lämnade koncessionerna. Med stöd av artikel XXVIII i GATT har Sverige vidare — inför den beslutade förlängningen av tullkoncessionernas giltighet — ingått i s. k. återförhandling beträffande de från svensk sida GATT-bundna tullarna för färska äpplen och päron. Kungl. Maj:t har — med förbehåll för ratifikation — för sin del godkänt de vid nämnda förhandlingar träffade överenskommelserna.

Resultaten av förhandlingarna, såvitt angår svenska tullkoncessioner, har sammanfattats i förenämnda Bilaga 1. De förslag till ändringar i gällande tulltaxa som föranletts av de från svensk sida lämnade koncessionerna framgår, såsom ovan anmärkts, av den vid ovannämnda statsrådsprotokoll fogade Bilaga 2. Rörande lydelsen av dessa bilagor tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen (s. 15—29).

Vad angår förberedelserna och gången av förhandlingarna med vederbörande stater ävensom innebörden av de med dem träffade överenskommelserna får utskottet likaledes hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Tullförhandlingar med Japan och Amerikas förenta stater, s. 3—6.

Tullförhandling med Förbundsrepubliken Tyskland, s. 6—9.

Återförhandling angående tullarna på äpplen och päron m. m., s. 9—11.

Beträffande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen har *departementschefen* anfört följande.

»De tullförhandlingar som redovisats i det föregående är att betrakta som en komplettering till de tullöverenskommelser inom ramen för GATT som

Sverige ingick vid Annecy- och Torquaykonferenserna. Såsom i annat sammanhang redovisats för riksdagen har — av olika skäl — arbetet på fortsatta tullsänkingsåtgärder inom ramen för GATT stött på avsevärda svårigheter under senare år. Under sådana förhållanden har samarbetet inom organisationen i första hand inriktats på att bevara och säkra fortsatt giltighet åt tidigare uppnådda resultat. Det ligger därför i sakens natur att de förhandlingsresultat som här redovisats är av förhållandevis begränsad omfattning, vad gäller tullsänkningar, men det måste likväl enligt min mening allmänt sett hälsas med tillfredsställelse att ytterligare framsteg kunnat göras samtidigt som de tidigare förhandlingsresultaten kunnat bevaras i stort sett intakta.

Vad först angår förhandlingen med Japan och Amerikas förenta stater står denna i samband med Japans inträde i GATT. Med hänsyn till storleken av den svensk-japanska handeln och det begränsade antalet varor, för vilka Sverige respektive Japan intar ställning som huvudleverantör, är det naturligt att denna förhandling inte kunnat medföra några vidsträckta resultat. Det viktigaste resultatet av förhandlingen blir att handels- och tullförhållandena mellan Sverige och Japan i fortsättningen kommer att regleras av GATT-avtalets bestämmelser och att de båda länderna tillerkänner varandra ömsesidig mest-gynnad-nationsbehandling. Så blir vad Japan beträffar fallet med samtliga de länder med vilka tullförhandlingar inom GATT:s ram nu genomförts. Däremot har ett antal länder, däribland Storbritannien och vissa stater inom sterlingområdet, Frankrike samt Benelux-staterna, visserligen medgivit Japans inträde i GATT men tills vidare förbehållit sig att för egen del inte tillämpa GATT-avtalet i sina handelsförbindelser med Japan.

Den förhandling som genomförts med Förbundsrepubliken Tyskland är av större omfattning. Som bekant intar Förbundsrepubliken numera en dominerande plats bland våra handelspartners. Utvecklingen av det svensk-tyska varuutbytet har under senare år kännetecknats av ett ständigt stigande tyskt exportöverskott. Med hänsyn härtill och till de gynnsamma betingelserna — i fråga om såväl låga tullar som frihet från kvantitativa restriktioner — för den tyska exporten till Sverige har vid bilaterala handelsförhandlingar vid upprepade tillfällen från svensk sida framställts krav på lättnader för den svenska exporten till Förbundsrepubliken. Bland de handelshinder som möter den svenska exporten har tullarna med tiden kommit alltmer i förgrunden. Den tullrevision som genomfördes i Tyskland år 1951 har nämligen för många svenska exportvaror kommit att innebära allvarliga avsättningssvårigheter. Önskemålen om en tullförhandling med Tyskland har från svensk sida fått ökad aktualitet allteftersom arbetet på en revision av vår egen tulltaxa närmat sig sin fullbordning. Det måste med hänsyn härtill betraktas som ett framsteg i de svensk-tyska handelsförbindelserna att en tullförhandling av relativt stor omfattning nu kunnat genomföras med Förbundsrepubliken. Den utgör en naturlig fortsättning på de i Torquay bedrivna förhandlingarna, och åtskilliga kvarstående svenska önskemål har därigenom kunnat bättre tillgodoses.

Värdet av de olika tullkoncessionerna är givetvis växlande. Vad särskilt de tyska åtagandena beträffar berör de emellertid en relativt omfattande svensk export och innebär, framför allt i fråga om manufakturerade produkter, avgjorda fördelar.

De svenska koncessionerna innebär i stor utsträckning bindning av gällande tull. I de fall sänkningar medgivits har detta kunnat samordnas med arbetet inom 1952 års tulltaxekommitté på sådant sätt, att tullsänkningarna inte torde komma att strida mot det väntade förslaget till ny tulltaxa. Över huvud taget har de svenska koncessionerna avvägs så att de så långt möjligt inte skall prejudicera behandlingen av detta förslag. Liksom vid tidigare förhandlingar har vid bindning av en specifik tull i regel förbehåll gjorts om rätt att övergå till värdetull av viss angiven höjd.

Vad angår frågan om återtaganden och jämkningar av de tullkoncessioner som tidigare lämnats i GATT vill jag framhålla att det ur svensk synpunkt givetvis ter sig angeläget att motverka de tendenser till en allmän höjning av tullnivåerna, som i vissa länder gör sig gällande. Å andra sidan måste beaktas att tullbindningarna inom GATT numera varit oförändrade i kraft under förhållandevis lång tid och att till följd därav vissa justeringar visar sig ofrånkomliga. I betraktande härav och med hänsyn även till omfattningen av tullbindningarna måste det anses tillfredsställande att medlemsländerna kunnat förmås att så starkt som skett begränsa sina krav på återförhandlingar. GATT-avtalets betydelse för att bevara stabilitet på tullområdet har därigenom ytterligare stadfäst.

Vad beträffar de svenska GATT-bundna tullarna på äpplen och päron vill jag erinra om att frågan om en revision av dessa bindningar vid olika tillfällen uppmärksammats i riksdagen. Det har därför syntts lämpligt att nu utnyttja den möjlighet som erbjudit sig att upptaga s. k. återförhandlingar. Den svenska fruktodlingen har under senare år haft att kämpa med stora svårigheter vilka delvis betingats av konkurrensen från utlandet. Gällande viktullar har genom penningvärdets fall delvis förlorat sin effekt och samtidigt har den svenska produktionen ökat i rask takt. Detta har framtvingat särskilda regleringsåtgärder för att undanhålla import under den tid på året då huvuddelen av den svenska frukten föres i marknaden. Med hänsyn till dessa förhållanden anser jag det motiverat att en viss höjning av dessa tullar nu genomföres och att den s. k. skyddsperioden för äpplen förlänges. Det förhandlingsresultat som uppnåtts gentemot Amerikas förenta stater innebär möjlighet att höja tullen från 20 öre till 25 öre per kg för såväl äpplen som päron under tiden juli—december samt dessutom för äpplen från 10 öre till 25 öre per kg under januari och från 0 till 25 öre per kg under februari månad. För egen del finner jag detta förhandlingsresultat godtagbart. Jag har också erfarit att det rimmar väl med den uppfattning om fruktodlingens skyddsbehov som föreligger inom 1952 års tulltaxekommitté. Ifrågakvarande tullhöjningar torde böra genomföras så snart som möjligt.

Förutom nyssnämnda ändringar i fråga om tullarna på äpplen och päron synes jämväl de ändringar i tulltaxan böra genomföras, som påkallas för att sätta överenskommelserna med Japan, Amerikas förenta stater och Förbundsrepubliken Tyskland i kraft. Några betänkligheter mot att inför en väntad revision av hela tulltaxan nu genomföra dessa ändringar torde — med hänsyn till de informationer som erhållits av tulltaxekommittén — inte behöva hysas.

De ändringar i gällande tulltaxa som föranleds av från svensk sida erbjudna tullsänkningar och av mig ifrågasatta höjningar av frukttullarna framgår närmare av Bilaga 2. I denna har medtagits samtliga de i Bilaga 1 redovisade svenska koncessioner vilka förutsätter ändring av nu utgående tull. Endast i två fall har avvikelse skett från koncessionerna enligt överenskommelserna. Beträffande äpplen och päron innebär överenskommelsen med Amerikas förenta stater ändring av nu utgående tull å färska frukter. Ur tullteknisk synpunkt har emellertid syntts lämpligt att låta tulländringen avse jämväl kokade frukter, vilka för nu ifrågavarande tidsperiod icke är bundna i GATT. Generaltullstyrelsen har tidigare uttalat sig för ett dylikt arrangemang (jfr prop. 1950: 53 s. 4). Beträffande pressar och pressmaskiner (tulltaxenr 955—958) avser tullkoncessionen i den svensk-tyska överenskommelsen endast pressar och pressmaskiner för metallbearbetning. Av tulltekniska skäl torde ändringen i gällande tulltaxa böra omfatta alla slag av pressar och pressmaskiner.

Liksom i tidigare liknande sammanhang synes det lämpligt att Kungl. Maj:t erhåller bemyndigande att bestämma dag för ikraftträdandet av ändringarna i tulltaxan. Vidare bör Kungl. Maj:t erhålla bemyndigande att, därest omständigheterna det påkallar och bestämmelserna i GATT eller därtill anslutna överenskommelser det medger, helt eller delvis återställa ifrågavarande sänkta tullar till nuvarande höjd; självfallet kan ett sådant återställande ske endast i den mån andra avtal icke lägger hinder i vägen därför.»

Utskottet. Resultaten av de tullförhandlingar, varom här är fråga, utgör en komplettering till tidigare tullöverenskommelser som Sverige ingått inom ramen för GATT-organisationen. Även om med överenskommelserna icke nåtts tullsänkningar annat än i relativt begränsad omfattning, synes förhandlingsresultaten, såvitt utskottet kunnat finna, utgöra ett värdefullt led i vårt lands deltagande i det internationella samarbetet inom tullområdet. Beträffande det i förevarande sammanhang för svenskt näringsliv mest betydelsefulla förhandlingsresultatet, avtalet med Förbundsrepubliken Tyskland, ser utskottet med tillfredsställelse att det varit möjligt att genomföra en tullförhandling av så relativt stor omfattning med detta land.

Särskild uppmärksamhet förtjänar resultatet av den återförhandling som förts beträffande tullkoncessionerna för färska äpplen och päron och som, på sätt framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen, lett till modifikationer i de tidigare från svensk sida lämnade tullbindningarna på dessa produkter och därav betingade förslag till ändring av frukttullarna.

Med åtgärderna avses att ge ökat stöd åt den svenska fruktodlingen, varom under senare år från fruktodlarhåll framförts upprepade krav.

Med åberopande av vad ovan anförts får utskottet, som sålunda icke funnit anledning till erinran mot de i propositionen framställda förslagen, hemställa,

att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 212.

Stockholm den 29 november 1955

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Spetz, Franzon, Eriksson, Söderquist, Velandar, Niklasson, Werner* och Erik Jansson; samt

från a n d r a kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristensson i Osby, Orgård, Sundström*, Sjölin, Brandt, Vigelsbo, Allard*, Anderson i Sundsvall och Nilsson i Svalöv.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.